

Hattuvaaran Seutukunnan Kyläsuunnitelma

2006

Hattuvaaran kyläyhdistys ry

Hattuvaaran Seutukunnan Kyläsuunnitelma

<i>Hattuvaaran seutukunnan kyläsuunnitelmasta.....</i>	2
<i>Hattuvaaran seutukunnan kehittämisohjelmat.....</i>	3
<i>Hattuvaaran seutukunnasta lyhyesti .....</i>	7
<i>Hattuvaaran seutukunnan analyysi .....</i>	7
<i>Hattuvaaran seudun synkistely .....</i>	11
<i>Hattuvaaran seutukunnan ideointi ja irrottelu .....</i>	13
<i>Hattu-unelmia .....</i>	13
<i>Hattuvaaran seutukunnan ideat .....</i>	14
<i>Hattuvaaran seutukunnan kehittämisohjelmat.....</i>	15

Hattuvaaran seutukunnan kyläsuunnitelmasta

Hattuvaaran seudun kyläsuunnitelma ja sen laatiminen toteutettiin osana Kyläsuunnittelijat verkossa -hanketta. Hankkeessa tehdään Pielisen-Karjalan kymmenellä kylällä kyläsuunnitelmat omille kylille. Hattuvaaran seudun kyläsuunnitelma on kyläläisten tekemä konkreettinen toimenpidesuunnitelma siitä mitä kylällä tulisi tehdä seuraavien vuosien aikana. Kyläsuunnitelma on kooste kyläkokousten työstä ja se on myös yhteistyön ja yhteissuunnittelun tulos. Hattuvaaran seutu koostuu Hattuvaarasta, Kontiovaarasta, Kitsistä, Piilosta ???

Kyläsuunnitelma on työstetty viidessä kyläillassa, joiden tavoitteena oli koota kaikki seutukunnan kyläläiset ja kylän asioista kiinnostuneet yhteen miettimään oman kylän kehittämistä.

Hattuvaaralla on tehty kyläsuunnitelma vuosien 1998- 99 vaihteessa. Tällöin kylällä toimi vielä koulu, jossa oli oppilaita 22. Nyt tehdyn kyläsuunnitelman aikaan kyläkauppa on lopettamassa toimintaansa. Hattuvaaran seutukunnan toimintaympäristön muuttuessa tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset ovat muuttuneet vajaassa kymmenessä jonkin verran. Kyläläiset eivät ole antamassa periksi, mutta toiminta ja mietityt suunnitelmat ovat suuntautuneet käytännön läheiseen arkeen ja kyläyhteisön toimintaan. Kyläsuunnitelmassa ei ole puututtu varsinaisesti elinkeinotoimintaan.

Hattuvaaran seutukunnan väki kutsuttiin kyläiltoihin joka talouteen menevillä kirjeillä sekä lehti-ilmoituksella Lieksan Lehdessä. Tiedotusta täydennettiin Minne mennä -palstalla Karjalaisessa ja kuulutettiinpa Hattuvaaran seudun

kyläilloista P-K:n radion ääniaalloilla menovinkeissä. Hattuvaaran seudun kyläsuunnitelman uutena työmuotona kokeiltiin miten tietoverkkoa voi hyödyntää kyläsuunnitelman tekemisessä. Samalla koottiin kyläsuunnitelmaa myös netti sivuille www.msl.fi/Hattu.

Hattuvaaran seudun kyläillat

8.4. Kyläanalyysi

11.5. Synkistelyilta

24.5 Irrotteluilta

16.8. Hattuvaaran seudun kehittämisohjelmat ja toivesuunnitelmat

7.9. Hattuvaaran seudun kehittämisohjelmien jatkaminen

18.10. Kyläsuunnitelman tarkastaminen

Hattuvaaran seutukunnan kehittämisohjelmat

Elintarvikekioski

Majoitustilaa koululle

Infrahankkeet

Harrastusaktiviteetit

Luku- ja kirjoituspiiri

Viisikkolammen ja välilampien pinnan nostaminen

Lieksan kylien yhteistyö

Elintarvikekioski

Hattuvaaran kyläkauppa on lopettamassa toimintaansa. Kylällä on totuttu saamaan kauppapalvelut peruselintarvikkeiden osalta ja tästä ei haluta luopua. Kylätalon yhteydessä toimi menneenä kesänä kahvio kesä- ja elokuun välisenä aikana. Vaikka asiakasvirrat eivät päästä huimanneet, kävijöitä oli kuitenkin mukavasti.

Tavoitteena on kehittää kyläkahviosta ympäri vuoden toimiva elintarvikekioski, josta kyläläiset ja vapaa-ajan asukkaat voivat käydä ostamassa elintarvikkeita ja muuta jokapäiväisen.

Elintarvikekioski Hatun Pirtissä voitaisiin toteuttaa yritysvetoisena tai kyläyhdistyksen junailmana. Kyläyhdistyksen mielestä parempi vaihtoehto on yksityinen yritys, jolle kyläyhdistys voisi nimellistä vuokraa vastaan luovuttaa toimitilat. Hankkeen käynnistämiseksi selvitetään mitä mahdollisia taloudellisia kannustimia on käytettävissä ja voidaanko omalta alueelta löytää yrittäjä, joka käynnistäisi toiminnan jo tulevana vuonna. Kioskin aukioloaika voisi olla myös rajoitettu esim. kolme päivää viikossa, jolloin mahdollisen yrittäjän toimiala voisi olla laaja.

Majoitustilaa koululle

Hattuvaaran kyläyhdistys omistaa Hattuvaaran entisen koulun, jossa on kolme asuntoa vuokralla. Talossa on käyttämätöntä tilaa, joka mahdollistaisi majoitustoiminnan käynnistämisen sesonkiaikaan. Tilat tulisi rakentaa ryhmien, kuten metsästysmatkailijoiden tarpeen mukaisesti. Rakennuksen kunto edellyttää kunnostamista ennen kuin sitä voidaan tarjota vierailijoiden käyttöön.

Tavoitteena on kunnostaa vanhan koulun tilat majoituskäyttöön soveltuviksi ja aloittaa kyseisten tilojen markkinointi erityisesti leirikoulujen ja metsästysmatkailijoiden käyttöön.

Viimeistellään tehdyt rakennussuunnitelmat kustannusarvioineen koulun majoitustilojen osalta. Laaditaan liiketaloussuunnitelma majoitustilojen käytöstä. Tehdään yhteistyötä alueen matkailuyritysten kanssa ja sovitetaan koulun majoitustilat alueen matkailutarjonnan osaksi. Uutena ideana kehitetään kylätaloyrittäjän työnkuvaa, jossa osana on kioski, kyläkahvio, majoitustoiminta ja muu mahdollinen yrittäjän oman intressiin liittyvät osaamisalueet. Aikataulu koulun majoitustilojen kunnostamisesta on 2007 ja vastuu henkilönä aisia hoitaa Jorma Sarkkinen.

Infrahankkeet

Hattuvaaran seudun kylien kuten muidenkin kylien ongelmana Lieksassa ja Pohjois-Karjalassa ovat heikot tietoliikenne yhteydet, jätevesiasetuksen mukaiset kiinteistöjen jätevesien käsittelyvaatimukset ja huonot tiet.

Infraongelma asettaa syrjäisen maaseudun huonompi arvoiseen asemaan kirkonkyltiin ja kaupunkeihin nähden. Hattuvaarassa on keskikylällä viemäri, johon on liittynyt xx taloutta. Laajakaistaa on luvattu vuoden 2007 aikana, mutta sen ulottuvuus koko kylän alueelle on epävarma. Tiesiat ovat asioita, joita kannattaa pitää esillä koko ajan.

Tavoitteena on ylläpitää infra-asiaa esillä kaikissa mahdollisissa yhteyksissä. Laajakaistan osalta kyläyhdistys edellyttää verkonrakentajilta sellaista langatonta tekniikkaa, joka mahdollistaa mahdollisimman monen Hattuvaaran seudun talouden liittyä sen palvelun piiriin.

Jätevesien käsittelyn osalta kyläyhdistys selvittää yhteistyössä kaupungin ja mahdollisesti muiden kylien kanssa edullisimmat kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyvaihtoehdot. Toimenpiteenä ensi alkuun järjestetään informaatiotilaisuus kylätalolla talven 2006-2007 aikana.

Tieverkon peruskunnon ylläpitämisen osalta kyläyhdistys tekee yhteistyötä muiden kylien, Metsähallituksen ja metsäyhtiöiden kanssa. Tavoitteena on saada Lieksa- Hattuvaara- Naarva ja Kitsi-Kivilahti teiden kunnostamiset Tielaitoksen toimenpiteiden piiriin lähivuosina.

Luku- ja kirjoituspiiri ja muut kulttuuririennot

Hattuvaara voi ylpeillä omasta kirjailijastaan. Raija Lakio on julkaissut tänä vuonna esikoiskirjansa Makkee-Sortin sakki ja toinen kirja on käsikirjoitusvaiheessa. Kylällä on aktiivisia kirjoittajia ja tarinoita riittää vaikka kuinka paljon. Kyläsuunnitelman nettiverstaan yhteydessä on ollut mahdollisuus työstää tarinoita kylän sivustoille. Kyläsuunnitelman valmistuttua Hattuvaaran seudun nettisivut jäävät edelleen kyläläisten käyttöön.

Tavoitteena on järjestää säännöllinen luku- ja kirjoituspiiri Hatunpirtille. Myös kyläbändin ja kyläteatterin käynnistämistä harkitaan.

Luku- ja kirjoituspiirin vastuuhenkilöinä on Raija Lakio ja Erkki Mustonen. Piiri aloittaa toimintansa syksyllä 2006. Luku- ja kirjoituspiiri kokoontuu säännöllisesti parin viikon välein. Varsinaista rahoitusta hanke ei tarvitse, mutta se voisi toimia kansalaisopiston piirinä. Mikäli kyläyhdistys hakee laajempaa kylänkehittämishanketta, siihen voisi sisällyttää kyläteatteri- ja kyläbänditoiminnan käynnistämisen. Hankkeen ajankohta olisi vuosi 2007.

Harrastusaktiviteetit

Kyläsuunnitelman yhteydessä toiveita erilaisten harrastustoimintojen käynnistämiseksi tuli useita. Osa harrastustoiminnoista voitaisiin käynnistää kansalaisopiston kurssitoimintana, mikäli osallistujia on tarpeeksi. Osa voitaisiin toteuttaa kyläyhdistyksen omina toimenpiteinä eri yhteistyötahojen kanssa.

Tavoitteena on saada aktivoida kyläyhdistyksen toimintaa lisäämällä kyläläisten harrastus- ja koulutustoimintaa.

Harrastustoiminnan aktivoimiseksi aloitetaan tulevana talvena käsityöpiiri kylätalolla ja koululla. Sen puitteissa tehdään erilaisia päre-, paju- ja tuohitöitä. Kansalaisopiston kanssa neuvotellaan mahdollisuudesta aloittaa entisöinti- ja puukontekokurssi sekä tapakurssi vuonna 2007. Marjastus- ja sienestys-harrastusta edistetään tekemällä kimpparetkiä hyvälle marja- ja sieniapajille. Yhteistyötä eri kurssien järjestämiseksi tehdään mm. SPR:n paikallisosaston sekä Maaseudun Sivistysliiton kanssa.

Viisikkolammen ja välilampien pinnan nostaminen

Viisikkolammen pintaa on laskettu 50-60-luvulla vajaan metrin. Kyläilloissa tuli esille mahdollisuus nostaa lampien pintaa jonkin verran vesistöjen käytön parantamiseksi. Tavoitteena on kalakantojen parantaminen erityisesti kalojen elin- ja lisääntymismahdollisuuksien parantamiseksi. Toisena tavoitteena on palauttaa lammet luonnontilaan.

Toimenpiteenä lampien pinnan nostaminen on kohtuullisen helppo patoamalla laskusuuta. Lupien saaminen ja selvitysten tekeminen vaatii mm. luvat maanomistajilta. Varsinaisen suunnitelman ja lupien saamisen voisi toteuttaa leader-hankkeena. Toimenpiteen toteuttajaksi toivotaan ympäristökeskusta, mutta hankkeen voi toteuttaa myös kyläyhdistyksen puitteissa. Hankkeen kustannusarvio on noin 15 – 20000 euroa.

Lieksan kylien yhteistyö

Kyläsuunnitelmien laatimisen yhteydessä usealla kylällä on ollut toive eri kylien välisestä yhteistyöstä. Lieksan kaupunki on parin vuoden välein koonnut kylätoimikuntia ja kyläyhdistyksiä yhteisiin neuvotteluihin. Hattuvaran kyläsuunnitelman yhteydessä ajatus on ollut lähteä syventämään kylien välistä yhteistyötä esimerkiksi säännöllisten vierailujen puitteissa.

Kylien väen edelleen vähentyessä ja ikääntyessä myös erilaiset yhteiset etukysymykset ovat kylien yhteistoiminnan perustana. Julkiset ja yhteiskunnan varoin tuetut palvelut ovat heikentyneet kylillä ja niiden ylläpito on epävarmaa. Ponnistelut yhdessä Lieksan kylillä voisi poikia uusia mahdollisuuksia mm. liikkuvien palvelujen muodossa.

Tavoitteena on aloittaa Lieksan kylien yhteistyö jo syksyllä 2006. Tavoitteena on saada Lieksaan kylien yhteistyöelin, joka koordinoi kylien yhteistoimintaa ja valvoo kylien etukysymyksiä sekä edistää yhteisiä hankkeita.

Toimenpiteenä pistetään pystyyn Lieksan kylien oma ”rukkanen” tai ”pitäjäneuvosto”. Yhteistoimintaa viedään eteenpäin aluksi

vapaaehtoisvoimin, mutta yhteisten asioiden edistyessä tavoitellaan toiminnan tueksi myös hankerahoitusta. Lieksan kaupungilta odotetaan myös panostusta kylien yhteistoiminnan edistämiseksi.

Hattuvaaran seutukunnansta lyhyesti

Hattuvaaran seutukunnaksi kyläläiset määrittivät Hattuvaaran, Viisikon, Kitsin, Kontiovaaran, Sikovaaran ja Piilon alueet (kylät). Myös Ruunaa kuuluu Hattuvaaraan. Hattuvaara sijaitsee Runon ja Rajantien varressa. Matkaa Lieksaan on 30 km ja Joensuuhun sekä Ilomantsiin reilut sata kilometriä. Aukaita kylässä on vajaat kolmisen sataa. Vuonna 1997 väestötilastojen perusteella seutukunnalla on asunut 447. Hattuvaaran koulu on lopetettu vuonna 200 ? ja lapset kuljetetaan bussilla Lieksaan kouluun --- . Venäjän Karjalaan on tieyhteys Inarista 17 kilometrin päässä. Hattuvaaran seutukunnalla on merkittävästi erilaisia talvi- ja jatkosodan taistelupaikkoja. Hattuvaarasta on vesiyhteys Ruunaan reittiin ja Patvinsuon kansallispuisto sijaitsee myös seutukunnan alueella. Kylällä toimi kauppa vuoden 2006 syyskuun loppuun asti. Hattuvaaralla on useita toimivia yhdistyksiä, joista kyläyhdistys omistaa kylätalon Hatun Pirtin ja Hattuvaaran entisen koulun. Hattuvaarassa on pyöritetty kyläavustaja toimintaa jo usean vuoden ajan. Tällä hetkellä on töissä palkkatuella kolme kyläavustajaa. Hattuvaara on osa Ilomantsin biosfäärialuetta.

Hattuvaaran seutukunnan analyysi

Ensimmäisessä illassa tarkasteltiin kylän nykyistä tilannetta ja kylän osaamista. Analyysi-illassa pohdittiin kylän ilmapiiriä, perinteisiä tapahtumia ja seudun yrityksiä ja yhdistyksiä. Mietittiin myös miten kylällä makaa ja mitä omasta kylästäan tuumaavat Tulevaisuuden verstaassa kerättiin tietoa kylien ammatti- ja harrastusosaajista sekä etsittiin kyläläisille tärkeitä rakennuksia, luontokohteita ja paikkoja.

Kylän yhteistoimintaa - yhdistyksiä, yhteenliittymiä ja muita kimppoja kirjattiin seuraavasti:

- ❖ Hattuvaaran kyläyhdistys
- ❖ Hattuvaaran martat
- ❖ Viisikon erämiehet
- ❖ Kitsin kilpaveikot (2000 lopetettu)
- ❖ Viisikon urheilijat (2005 lopetettu)
- ❖ Hattuvaaran Maamiesseura

- ❖ Hattuvaaran Työväenyhdistys
- ❖ Hattuvaaran Keskustan paikallisyhdistys
- ❖ Kontiovaaran metsästysseura
- ❖ Ruokojärven metsästysseura
- ❖ Kontiovaaran osakaskunta
- ❖ Kitsin osakaskunta
- ❖ Hattuvaaran osakaskunta
- ❖ Sikovaaran osakaskunta
- ❖ erilaisia hirviporukoita n. 10 kpl
- ❖ Painonhallinta piiri

Perinteiset ja erikoiset tapahtumat tai tempaukset kylällä oli myös tarkastelun aiheena. Aktiivisessa kylässä niitähän riittää. Kyläläiset kokosivat seuraavan luettelon kylän riennoista.

- ❖ Minitukkikisat joka toinen vuosi
- ❖ Laavukirkko vuosittain
- ❖ Kyläkirkko
- ❖ Äitienpäivä tapahtuma
- ❖ Tukkilaistanssit, lomatanssit
- ❖ Oppilastapaamiset
- ❖ Museoajoneuvo näyttely, tulossa
- ❖ koulumuseo, tilauksesta
- ❖ Kitsin koti- ja jätkämuseo
- ❖ Rippileirejä
- ❖ Kauneimmat joululaulut
- ❖ Hatunpirtti auki päivittäin, nettikioski
- ❖ Kylän tiedotuslehti Hatunpyörittäjä ilmestyy kerran vuodessa
- ❖ Jäniksenkäpälä hiihto

Kylän ja kyläläisten yhteydenpidosta kirjattiin seuraavia mietteitä:

- ❖ Hatunpirtillä tavataan
- ❖ Kyläkaupalla
- ❖ klapikonekimppa
- ❖ Positiivista kilpahenkeä kylien välillä huumorimielessä
- ❖ Myytäviä kiinteistöjä löytyy
- ❖ Kiinnostusta kylää kohtaan on
- ❖ Kaunis kylä

Hattuvaaran seutukunnan yritykset

- ❖ Loma-Kitsi
- ❖ Erä-Eero

- ❖ Kyläkauppa Jormanainen
- ❖ Koiravaljakkoyritys Veronika Butinova ja Valentin Beets
- ❖ Metsäkoneyritys Juhani Salo
- ❖ maitotiloja 4 kpl, Timo ja Kirsi Oinonen, Helena ja Jouko Oinonen, Pirjo ja Timo Rusanen, Riitta ja Raimo Otronen
- ❖ Lihatiloja 3 kpl, Olli Kilpeläinen, Matti Oinonen, Mirja ja Tuomo Oinonen
- ❖ Kasvinviljelytiloja, Maarit ja Juha Åke, Kirsti ja Erkki Mustonen
- ❖ Puutarhatila, Mervi ja Ilkka Oinonen
- ❖ Taksiryttäjä Ahti Kilpeläinen

Hattuvaaran seutukunnan osaajat

Kylän ammattiosaajia kirjattiin myös ensimmäisessä kyläillassa. Hattuvaaran moninaista osaamista kuvaa tämä listaus.

seppä	maatalouslomittaja
muusikko	autopeltiseppä
musiikinopettaja	keittäjä/emäntä
taksiryttäjä	laitoskeittäjä
lomakyläryttäjä	suurtalouskokki
linja-autonkuljettaja	betonimies
metsuri	rakennusmestari
mallipukinevalmistaja	käsityöopettaja
maanviljelijä	huoltomies
sairaanhoitaja	kirjastovirkailija
puutarhuri	autoasentaja
rakennusinsinööri	postiesimies
taiteilija	maaseuturyttäjä
lastentarhanopettaja	koiravaljakkoyrittäjä
keinosiementäjä	matkailuryttäjä
rajamiehiä	hitsuaja-asentaja
kauppias	asuntoministeri
kirvesmies	lähihoitaja
metallimies	palomies-sairaankuljettaja
laminoija	hirsiveistäjä
paperimies	luonnontuotekeräilijät

Kylän harrastusosaaminen

on myös laaja-alaista. Perinteiset maaseudun harrastukset ovat myös osittain niin sanotusti in kylällä, mutta moderniakin harrastamista on paljon. Analyysiltana saimme tikistettyä seuraavat harrastusaiheet kylällä.

Juoksuja / yöjuoksuja	jäärata-ajot
avantouintia	musiikki
hangessa uinti	kyläharmonikan soittaja
marjastus ja sienestys	rumpali
käsityöt	basisti
metsästys ja kalastus	kitaristi
talvikalastus ja sulasta reiästä	hanuristi
onkiminen	antiikkiautot ja mopot ja
katiskanteko	moottoripyörät
päreytöt	suunsoitto
pajutyöt	kudonta ja ompelupiirit
tuohityöt	puutyöt, puukot, matkamauistot
hiihto	yms.
luistelu	entisöinti
moottorikelkkailu	hirsityöt
jääkiekko	puutarhanhoito
yleisurheilua	kukkienkasvatus
lentopallo	kara-åke
neppiskisa	laulunsanoittaja
jokkisautoilu	kirjailija

Hattuvaaran seudun

PAIKAT (P), RAKENNUKSET (R) JA LUONTOKOhteET (L):

Huhtikuun kevätsäässä pohdimme myös kylän merkittäviä rakennuksia, luontokohteita ja paikkoja. Ensimmäisen kyläillan tuloksena kyläläiset kirjauttivat seuraavat kohteet.

luontopolku, Viisikonlinja, Karhupolku, Kuotin linja, Ruunaan kosket
 Patvinsuo kansallispuisto, Kontiovaaran maisematie
 Pienen Ritojärven luonnonhoitometsä, Tuulimylly, Hatunpirtti
 Hatun entinen koulu, koulumuseo, Biosfäärialue,
 Sota-aikaiset muistomerkit :desanttien uhrien muistomerkit, ensimmäisen
 venäläinen kaatunut, ensimmäinen suomalainen kaatunut muistomerkki (Inari),
 Venäläisten ensimmäinen rajanylitys (Inari), Käärmeukuusi Sikovaarassa,
 karsikkomännyt Suomussa, Piilossa ja Karsikossa , Vesimylly Puros,
 jääkiekkokenttä, valaistu hiihtolatu, urheilukenttä, uimaranta, laavuja useita
 maitolaituri Kiekkola ja Sirkkavaara, Siikavaaran maisema / tila, Haukivaaran
 tila, Kontiovaaran Hangasvaaran aitat 1800- luvulta, riihi 1800-luvulta

Hattuvaaran seutukunnan nelikenttäanalyysi

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - luonto - luonnon antimet, marjat, sienet... - kala- ja metsästysmahdollisuus - edulliset tontit ja asuinkiinteistöt - laaja ammattitaito, osaamista löytyy - tapahtumien järjestäminen - pikkukirkko - luontomatkaile - kulkuyhteydet hyvät - rajan läheisyys - Runon ja rajantie - talkoohenki kiitettävä - luontopolku 	<ul style="list-style-type: none"> - Ideoiden toteuttaminen jää puolitiehen, osanottajapula - muuttotappioaluetta - nettiyhteydet, laajakaista puuttuu - tieyhteydet, teiden kunto (rekkaliikenne, pitkät matkat) - Informointi - ympäristön kunnossapito (uimaranta) - kateus - työpaikkojen puute - talkootoiminnan väheneminen - ihmisten lamaantuminen
Mahdollisuudet	Uhkatekijät
<ul style="list-style-type: none"> - saada rahanylityspaikka (Inari) - matkailun kehittäminen, turismi - valoisat yöt ja luonnon rauha - puhdas luonto - maisemahiihto - kelkkailureitin hyödyntäminen - yöpymismahdollisuus - koulukiinteistön hyödyntäminen - kalatuotteiden jalostaminen - bioenergia 	<ul style="list-style-type: none"> - muuttotappio, väestökato - EU - Ikkärakenne vanheneva - rajan läheisyys - tiestön rappeutuminen

Hattuvaaran seudun synkistely

Toisessa illassa 11.5. tavoitteena oli etsiä ja kaivaa esille seutukunnan kehittämisen esteet ja ongelmat. Tulevaisuuden Verstaan synkistelyillassa pureudutaan myös niihin kyläläisiä harmittaviin epäkohtiin, jotka eivät ehkä muuten pääsisi kuuluville. Illan aikana työstettiin myös kylän nelikenttäanalyysi eli kirjattiin ylös vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet sekä uhkatekijät.

Kaikki aiheet ja äänestyksen tulos

Aihe

Äänät

Kylätoiminta

asukkaiden välinen kateus	6
talkoohenki huono, lisää talkoohenkeä	6
ihmisten välinen kanssakäyminen huonontunut	4
talkoilla paikat kuntoon	3
asukkaiden haluttomuus	2

hyödynnetään ammatillista osaamista	2
kylän yhteistoiminta yksien ja samojen henkilöiden varassa	2
en osallistu – ei vaikutusta	1
enemmän tapahtumia	1
kylän asioista julkinen äänestys	1
yhteistyötä enemmän	1
heikossa asemassa olevien auttaminen	
huono informointi	
itsekeskeisyys	
vierailut ja illanistujaiset puuttuvat	
yhdistysten yhteistoiminta	
Asuminen	
kaupungin rajoitukset	3
lapsiperheiden vähyys	3
autiotalojen myyntihaluttomuus	1
kaupungin rivitalot tyhjillään	1
asukkaita vähän ja asuvat kaukana toisistaan	
rivitalot rapistuvat	
Palvelut	
kaupungin johto – kylien syrjiminen	4
palvelujen heikkeneminen	1
jäätelöauto liian myöhällä kylällä	
kaupungin jatkuva rahapula	
kaupungin päättäjät eivät kuuntele syrjäkyläläisiä	
koulu vajaakäytössä	
paikallispalvelujen käyttö	
palvelut kaukana	
Harrastukset	
uimaranta ja pukukopit huonossa kunnossa	5
sauvakävelyretket	4
yhteisten urheiluharrastusten puuttuminen (pesis, lentopallo)	4
nuorille liian vähän harrastuksia, kaikki Lieksassa	1
enemmän mainontaa retkeilymahdollisuuksista	
harrastetoiminta vähäistä	
harrastuksiin pitkä matka Lieksaan	
harrastustoimintojen heikkeneminen	
yleisurheilukenttä kasvaa heinää ja puuntaimia	
Kulttuuri	
kesällä voisi olla vaikka useat tanssit ja bändi	2
Infra	
nettiyhteydet ja palvelut ovat heikot	5
nettiyhteydet huonot	2
teiden kunto huonontunut	2
paikan nimien sekoaminen	1
kaupan seinälle kunnan osta/myy – palsta	
tien korjaus	
uimarannan huussi uusiksi	
Ympäristö	

maiseman hoitoon satsattava	4
kaatopaikka (pienimuotoinen) ja kunnossapito	3
maisemanhoito retuperällä	2
ei innokkaita harrastustoiminnan vetäjiä mm. lapsille	1
talvella lunta ja pakkasta	
vanhojen rötiskötalojen purkaminen	
ympäristön siistiminen uimarannalla	
Elinkeinot	
työpaikkojen puuttuminen	5
riskin otto yrittäjyyteen	4
uskallusta uusiin haasteisiin	4
yrittöstoiminnan puuttuminen	1
harkintakykyä yrityksiin	

Hattuvaaran seutukunnan ideointi ja irrottelu

Verstaan kolmannessa kyläillassa 24.5. työstettiin kylän unelmaa. Tavoitteena oli hahmottaa kylän tavoitteita ja päämääriä, työstää kuvaa kylästä kymmenen vuoden päästä sekä arvioida maailman menon vaikutusta omalle kylälle. Irrotteluvaiheen alussa viriteltiin mielikuvitusta. Hattuvaaran ideariihi käynnistettiin ja se tuotti mahdollisia ja mahdottomia ideoita ja ajatuksia kylän kehittämiseksi. Tarkoituksena oli luoda mahdollisimman suuri määrä ideoita, joista keskeisimmät määriteltiin äänestämällä.

Hattu-unelmia

tavoitteena oli hahmottaa kylän tilaa vuoteen 2016. Eli kun asiat ovat menneet mallilleen, niin asiat voisivat olla näin. Tosin maailman menon vaikutukset arvioitiin negatiivisiksi.

1. Kylän tulevaisuuden kohtuullisen mukava vaihtoehto

- Väestö on vähentynyt kolmanneksella
- Ikärakenne muuttuu
- Bioenergian tuotanto on kehittynyt
- Matkailu on kehittynyt
- Eläkeläisiä on palannut synnyinseudulleen
- Puhtaan luonnon arvostus on kasvanut
- Vanhusten hoitopaikan kehittäminen

2. Kylän unelmat, päämäärät ja tavoitteet

- Poikamiehille vaimot
- Asukkaiden määrän lisäys
- Kylälle Lieksan johtava matkailukeskus
- Harrastus ja vapaa-aikatoimintojen lisääminen
- Palvelujen lisääminen

3. Maailman menon vaikutus kylään

- EU:n vaikutus maataloihin
- Itä-naapuri = ydin katastrofi! mahdollisuus
- Kaupungin säästökuuri
- metsäteollisuuden katoaminen

Hattuvaaran seutukunnan ideat

Aihe	Äännet
Kylätoiminta	
kyläläiset koululle talvisin tekemään käsitöitä ym., tuotteet myydään kesällä	4
kirppis	1
kylä tutuksi messut	1
kylän yhteinen ilta rannassa	1
marjat hilloiksi koulun keittiössä, kattilamaksu turisteilta, kylätoimikunta myy sokerit ja avustaa	1
kylälle omat nettisivut (fi, en, fr, de)	
kyläläisten yhteiset pesäpallo-ottelut	
kylän yhteiset juhannusjuhlat kelluvan tanssilavan kera lapsille tarzan-leiri	
yhteisiä musiikki-iltoja koululle	
Kylätalo	
majoituspaikkoja entiselle koululle	6
Palvelut	
leirikoulu	1
hyvinvointipalvelut kaupunki-ihmisille	
Harrastukset	
askartelutilat	4
kansalais- ja muuta opintotoimintaa	4
kuutamomarjastus otsalampuilla	2
marjaretki naapurikyliin	2
10 000 € palkinto pilkkikisoihin Viisikkolammelle	1
kelluva tanssilava viisikonlammelle	1
retkimarjastus	1
uimahyppytorni	
Kulttuuri	
vanhojen maatalouskoneiden näyttely	2
Artist Colony	
koulumuseo valmiiksi	
Ympäristö	

CO₂-trading

marjastusopastusta turisteille

Elinkeinot

kahvila ja kauppa – yhdistelmä	7	
myymäläauto	7	
puun jalostus	6	
jäniksen ja hirven papanat talteen, pussitettuna myydään Keski-Eurooppaan		5
moposafarit	5	
kalan jalostusta (kalatuotteet)	4	
kioski (elintarvikekioski)	4	
luontomatkailu	4	
metsästyksen elämysmatkailua	4	
selviytymisleiri	4	
strutsifarmi	3	
vanhojen tilojen myynti ulkomaalaisille kesäpaikoiksi	3	
Border Sleddog –trails, Sleddog Racing	2	
kalan purkitustehdas	2	
majoitustoiminta	2	
sotapelejä korsuilla turisteille	2	
talvella iso lumilinna, yöpymismahdollisuus matkailijoille	2	
vanhusten hoitola	2	
kesämökkejä ulkomaalaisille	1	
luomuviljelyä	1	
luonnontuotteiden markkinointi	1	
viinitila	1	
öljykasvien viljely	1	
elämysmatkailua		
kaljabaari		
kesäksi pieni kioski, jos kauppa loppuu		
kotileipomo		
marjanviljelyä		
omalta kylältä tuoreita vihanneksia		
soutuvene- ja kanoottisafari		
tuoremaustemyynti, esim. persilja		
villisikafarmi		

Hattuvaaran seutukunnan kehittämishjelmat

Toivesuunnitelmailloissa 16.8. ja 7.9. valittiin teemaryhmien mukaisesti aihepiirit tai yksittäiset ideat, joita lähdettiin kehittämään edelleen. Näissä todentamisvaiheen tilaisuuksissa ongelmista ja ideoista työstettiin kehittämishjelmia ja toimenpidesuunnitelmia siitä, mitä Hattuvaaran seutukunnalla tulevaisuudessa tehdään. Kehittämishjelmissä määriteltiin tulevat kylän toimenpiteet ja niiden toteuttamisen mahdolliset ongelmakohdat, vastuuhenkilöt sekä aikataulu. Näistä toimista valittiin ne, jotka kirjataan tähän kyläsuunnitelmaan. Jäljempänä on se kaikki materiaali mitä kylän väki tuumasi tekevänsä.

